energeia.nl

Nee, niet iedereen aan de thuisbatterij!

Sjak Lomme

5-7 minuten

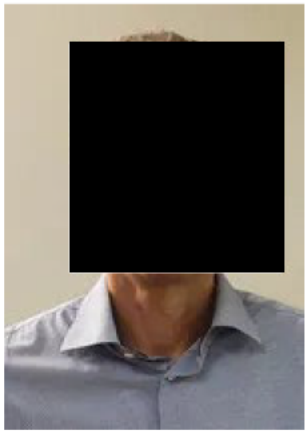

Sjak Lomme(Foto: SL)

Nieuwsuur besteedde de afgelopen week aandacht aan de vollopende elektriciteitsnetten. Daan Schut, bestuurder bij Alliander, kreeg de gelegenheid een lans te breken voor het stimuleren van de combinatie zonnepanelen en opslag. Als alternatief noemde hij een flexibel tarief waarmee klanten worden gestimuleerd om de eigen opwek zo veel mogelijk thuis te gebruiken in plaats van op het net te zetten.

Echter, hij gaf ook aan dat de problemen in belangrijke mate lokaal zijn: “hoe meer zonnepanelen er in een bepaalde straat komen te liggen, hoe groter de kans dat daar de kabel te dun is”, aldus Schut. Helaas verbond hij daar niet de conclusie aan dat de problemen daarom bij voorkeur ook lokaal aangepakt worden.

Dat problemen zich vooral in bepaalde straten en wijken voordoen, kan dus inhouden dat stimuleren van thuisbatterijen in straten met maar weinig panelen, verspilling van geld en grondstoffen oplevert. Een soortgelijk probleem kan zich voordoen bij dynamische transporttarieven. Vanwege de transporttarieven kunnen afnemers in een buurt met weinig panelen zich gaan gedragen alsof er wel lokale congestie is, met suboptimale inzet van elektriciteit als gevolg. Dat veronderstelt uiteraard dat consumenten überhaupt de puf kunnen opbrengen om zich in de transporttarieven te verdiepen en daar vervolgens ook nog rekening mee houden, wat nogal optimistisch is.

Netbeheerders

> ‘De netbeheerders hebben zich tot nu toe vooral star opgesteld als het ging om aanpassingen aan de tariefsystemen.’

Om te beginnen bij de netbeheerders zelf, die hebben zich tot nu toe vooral star opgesteld als het ging om aanpassingen aan de tariefsystemen. Zo is het er nooit van gekomen om de landelijke piek- en daltarieven te harmoniseren. In Limburg en Brabant hield Enexis vast aan het avondtarief (21:00-07:00) terwijl de rest werkte met nachttarieven (23:00-07:00). Ook de in 2008 door minister Jorritsma toegezegde geleidelijke afschaffing van de kWh-tariefcomponent voor aangeslotenen met een laag- en middenspanningaansluiting, is er nooit gekomen.

Daarvoor moet de Tarievencode Elektriciteit worden aangepast, maar het recht om voorstellen tot codewijziging te doen is voorbehouden aan de gezamenlijke netbeheerders en ACM. Juist dat variabele transporttarief voor afname uit het net (pakweg €30 per MWh voor laagspanning en pakweg €10 per MWh voor middenspanning), stimuleert eigen productie, ook in

situaties dat het net overvol zit en dus juist afname gestimuleerd zou moeten worden in plaats van productie achter de meter.

Keuzestress consument

Dan de consument die nu al aan keuzestress lijdt en waar veel van wordt gevraagd. Te vrezen valt dat de financiële beloning die nodig is om de dagplanning om te gooien, veel hoger is dan de waarde van zo'n gedragsverandering. Weliswaar is transport van elektriciteit duur, maar omgerekend per uur gaat het (gelukkig) slechts om pakweg 2,5 cent/uur voor een standaard 3*25A huishoudelijke aansluiting. Een boete van bijvoorbeeld 200% om invoeding in het net te ontmoedigen, betekent dan een kostenverhoging van 5 cent/uur. Niet bepaald een bedrag waar veel sturende werking van kan worden verwacht.

Daan Schut heeft wel een sterk punt dat de salderingsregeling is doorgeschoten. Inmiddels gebruiken al 1,5 miljoen huishoudens het openbare net als superbatterij die zonder bijkomende kosten en zonder energieverlies 's zomers elektriciteit opslaat en 's winters terug levert. De rekening (die ontstaat doordat goedkope stroom wordt geproduceerd en later weer op dure momenten wordt afgenomen) wordt gedragen door de 5,5 miljoen huishoudens zonder panelen.

> 'Voor het betaalbaar houden van het elektriciteitssysteem geldt, hoe sneller de salderingsregeling wordt afgeschaft, hoe beter.'

Het aantal daken met panelen neemt echter snel toe waardoor stijgende kosten moeten worden opgevangen door een snel krimpende groep zonder panelen. Dus, voor het betaalbaar houden van het elektriciteitssysteem geldt, hoe sneller die regeling wordt afgeschaft, hoe beter.

Minder belasting en ODE

Zonder saldering worden thuisbatterijen vanzelf aantrekkelijker, voornamelijk vanwege de mogelijkheid om minder belasting en ODE te hoeven betalen. Echter, voor rendement op investeringgedreven aanschaf blijven ze vooralsnog veel te duur.

Schut pleit daarom voor een vorm van stimulering, maar de kans is groot dat veel thuisbatterijen suboptimaal worden ingezet of op plekken worden geïnstalleerd waar dat nog niet nodig is. Het verdient de voorkeur om schaarse middelen veel doelgerichter in te zetten: in die wijken en straten waar zich de grootste problemen voordoen.

Idealiter zetten netbeheerders een systeem op van routinematige projectvoorbereiding en aanbestedingen. Netbeheerders weten waar de problemen zitten, specificeren waar ze behoefte aan hebben qua opslag of handhaven van de spanningshuishouding, regelen met de gemeente plek en vergunningen voor het plaatsen van een installatie die het probleem kan verhelpen en besteden vervolgens het project aan. Energiebedrijven die een batterij of een andere geschikte installatie willen plaatsen en exploiteren, inclusief de dienstverlening aan de netbeheerder, kunnen inschrijven en de beste wint.

Vooral als zulke aanbestedingen schering en inslag worden, kan zo’n proces worden uitwerkt tot een geoliede machine met een veel beter eindresultaat dan als huishoudens lukraak thuisbatterijen gaan aanschaffen. Mogelijk nog belangrijker, bij elke aanbesteding kan de netbeheerder de zuivere afweging maken of het niet voordeliger is om gewoon in het netwerk te investeren en de kabels te verzwaren.